

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TEKNOLOJİ KULLANIM SIKLIĞI VE EBEVEYN GÖRÜŞLERİ

FREQUENCY OF TECHNOLOGY USE OF FIRST CLASS ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS AND PARENTS' OPINIONS

Aysun PERİM KTENCİLER¹, Burcu DEDEOĞLU, EMİR², Sevda KARAKAŞ³, Emine YILMAZ
YEŞİLKURT⁴, Büşra ÖRNEK⁵

ÖZET

Amaç: Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da kendini göstermiştir. Yapılan çalışmalarda, teknolojinin etkili ve amacına uygun olarak kullanıldığı takdirde çocuklar üzerinde olumlu, gereğinden fazla kullanıldığında ise pek çok olumsuz etki yarattığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışma ise, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin teknoloji kullanım sıklıklarını ve ebeveyn görüşlerini incelemek amacı ile yapılmıştır.

Gereç- Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmanın evrenini (n:240) İstanbul ilinde bir ilkokulun tüm birinci sınıf öğrencilerinin ebeveynleri oluşturmuştur. Örneklem ise araştırmaya katılmayı kabul eden 151 veliden oluşmuştur. Uzman görüşleri ile araştırmacılar tarafından hazırlanan üç bölümden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anket, Likert ölçeği şeklinde hazırlanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan ebeveynlerin 100'ü (%66,2) telefon, 41'i (%27,2) tablet ile çocukların internete giriş yaptığını belirtmiştir. Katılımcıların %67,5'i bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olduğunu ifade etmiştir. Ebeveynlerin internet hakkındaki kısaca düşünceleri incelendiğinde, katılımcıların 94'ü (%62,7) internet erişimi için olmalı cevabını vermişlerdir.

Sonuç: Çocukların güvenli bir şekilde teknolojiyi kullanmaları adına en önemli denetleyicilerden biri olan ebeveynlerin bu konuda farkındalıklarını arttırmaya yönelik çalışmalara önem verilmelidir. Bu bağlamda devlet kurumları, belediyeler, aile sağlığı merkezleri, sivil toplum örgütleri tarafından özellikle bilgisayar-internet gibi teknoloji ürünlerinin çocukların sağlığı üzerindeki etkilerine karşı güvenli kullanım önerileri sunmak amacıyla eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Çocuk Sağlığı, İnternet, Sanal Ortam

ABSTRACT

Objective: The rapid developments in technology have shown themselves in the field of education as in every field. Studies have revealed that technology has positive effects on children when used effectively and in accordance with its purpose, and many negative effects when used excessively. This study was conducted to examine the frequency of technology use of first year elementary school students and their parents' opinions.

Method: The population of this descriptive study (n: 240) was formed by the parents of all first class students of an elementary school in Istanbul. On the other hand, the study sample consists of 151 parents who agreed to participate in the study. A scale that consisting of three parts prepared by researchers with expert opinions was used. The questionnaire, which was used as a data collection tool in the study, was prepared in the form of a Likert scale.

Results: The parents participating in the study signified that 100 (66.2%) of children were logged on to the internet via a phone and 41 (27.2%) of them with a tablet. The 67.5% of participants stated that they have a computer and internet connection. When the brief thoughts of the parents about the internet were evaluated, 94 (62.7%) of the participants answered that it should be for internet access.

Conclusion: It should be given to importance the trials related to increase the awareness of parents who are one of the most important controllers for children to use technology safely. In this context, educational activities can be organized by government agencies, municipalities, family health centers, civil society organizations in order to offer safe usage recommendations against the effects of technology products such as computer-internet on children's health.

Key Words: Technology, Child health, Internet, Virtual reality

¹ Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Tekirdağ

ORCID: 0000-0001-8497-7457

² Öğr. Gör. İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

ORCID: 000-0003-1836-2897

³ Dr. Öğr. Üye. İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul.

ORCID: 0000-0003-4617-8798

⁴Hemşire

ORCID: 0000-0001-7817-0753

⁵ Hemşire, Acıbadem International Hastanesi, İstanbul.

ORCID: 0000-0001-7654-8513

1.GİRİŞ

Tüm dünyada hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, sıklıkla kullandığımız İnternet günlük yaşantımızın vazgeçilmezleri arasında yer almaya başlamıştır. Günümüzde İnternet, kullanıcıların kolaylıkla ve hızlı bir şekilde bilgilerini, görüşlerini ifade ettikleri ve tüm dünyadaki kişilerle iletişim kurabildikleri sanal bir platform sağlamaktadır. Birçok ülke, okullarda dijital teknoloji kullanımını arttırmak, eğitimin her kademesinde teknolojinin tüm olanaklarından yararlanmak ve teknoloji okur-yazarlığını arttırmak için büyük bir çaba ile girişimlerde bulunmaktadır (Sayan, 2016).

İnternet, yalnızca erişkin bireyler için değil; çocuklar için de amaç dışı kullanılmaksızın, faydalı bir ortamdır. Çocukların eğitim süreçlerinde bilgiye kolay erişim sağlayabilmeleri, iletişim kurmaları ve eğlenceli vakit geçirmeleri amacıyla birçok ebeveyn, internet çağına uyum sağlamak ve çocuklarına bu imkanları sunmaktadır (Canberk ve ark., 2007) Son yıllarda kullanımı daha da artan bilgisayar, tablet ve akıllı telefon gibi modern teknolojik cihazların kullanımının çocuklar için yararlı olduğu kadar çocuk sağlığının bozulma risklerini taşıdığı yapılan araştırmalarla ispatlanmıştır. Çocukların teknolojik cihazları uygun olmayan süre, sıklık ve farklı duruş pozisyonlarında kullanmalarının fiziksel ve zihinsel gelişimi ile ilgili sorunlar, kas ve iskelet sistemi sorunları, fiziksel hareket kısıtlılığı, obezite durumu ve uyku kalitesinde azalma, uyku yetersizliği vb. rahatsızlıkları ortaya çıkardığı görülmektedir (Mustafaoğlu , 2018).

İlköğretimde kullanılan teknoloji, çocukların fiziksel, zihinsel, ruhsal gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Çocuklar için artık dijital teknolojinin kullanılıp kullanılmamasını değil, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimlerine, sosyal becerileri ve davranışlarına, aile içi ilişkilerine zarar vermeden en doğru, yeterli ve etkin şekilde nasıl kullanabiliriz diye düşünmek daha yararlı olacaktır (Sarı, 2013).

Hızla değişen ve ilerleyen teknoloji döneminde teknolojik cihazlardaki yenilikler özellikle ilköğretim çağından itibaren çocuklar arasında daha fazla dikkat çekmektedir. İnternete erişim alanlarının artması ile, çocuklar interneti, çeşitli aktiviteler; çizgi film izlemek, oyun oynamak, iletişim kurmak, bilgiye ulaşmak, paylaşmak ve eğlenmek ve amaç dışı nedenler için kullanmaktadır. Fakat ilköğretim çağında akranların etkisiyle beraber başlayan aşırı internet kullanımı, okulda başarısızlığa, kurallara uymama gibi davranışlara, şiddete eğilim, iletişimsizliğe, çevreye duyarsızlığa

ve sosyal tutumlara neden olmaktadır. Böylece çocukların benlik saygısı, bu nedenlerle şekillenmektedir (Sayan, 2016).

Günümüzde neredeyse tüm ailelerin hayatında yer edinen bilgisayar ile çocuğun karşılaşması da erken dönemde başlamaktadır. Bilişim teknolojisi alanındaki tüm gelişmeler, internet kullanım başlangıcının okul öncesi döneme kadar inmesine sebep olmuştur. (Wills. ve ark, 2006) İnternet, çocukların karşılaştıkları sorunların çözülmesinde ortam sağlayarak, çocukların topluma uyum sağlaması ve bütünleşmesinde öncelik sağlar. Çocukların, fiziksel ya da toplumsal olarak engellerle karşılaşmaları içe kapanmaya neden olabilmektedir. İnternet aracılığıyla topluma uyumun sağlanması ve bu süreçte destek yetersizliği gibi durumlarda internet ve medya bağımlılığı artmaktadır (Önür, 2013).

İnternet ve bilgisayar kullanımında, çocukları negatif yönde en çok etkileyen durumun internet bağımlılığı olduğu belirtilmektedir. İnternet bağımlılığının, çocukların internet kullanımlarına belirli bir sınırlama yapılmaması, sosyal ya da akademik zararlarını göz ardı ederek kullanmaya devam etmeleri ve çocukların internete ulaşımaları engellendiği durumlarda yoğun şekilde anksiyete yaşamaları gibi belirtiler ile kendini gösterdiği bilinmektedir. İnternet kullanımının hızla yaygınlaşmasının kötüye kullanımı ve bağımlılığı da arttırdığı öne sürülmüştür. (Gerzog, 1999).

Teknoloji kullanımının artması, okul öncesi ve okul çağındaki çoğu çocukta dikkatsizlik, agresif tepkiler, obezite sorunları, uyku problemleri ve fiziksel inaktivite ile bağlantılıdır. Teknolojik cihazların yaygın kullanımı; çocuğun gün içerisinde yaptığı aktiviteler için ayrılan zamanın, uygun kullanılmamasına neden olmaktadır. Aynı zamanda bilişsel ve duygusal gelişimi de etkilemektedir (Tüzün, 2002). Çocukların, teknolojik araçlarla küçük yaşlarda tanışmış olmaları, onlarla çok fazla vakit geçirmeleri, yaşlarına uygun olmayan içerikleri izlemeleri bilişsel gelişim ve işlevlerini olumsuz etkilemektedir (Mustafaoğlu, 2018). Ayrıca teknolojik araç çeşitlerinin artması, dikkat sürelerinin azalmasına, algıların ve dikkatin zayıflamasına sebep olduğu bildirilmiştir (Arnas, 2005). Teknolojik cihazlar, pasif davranışlar ve tembel tutumları teşvik ettiğinden dolayı çocukların hayal gücü ve dil gelişimine engel olmaktadır. Aynı zamanda çocukların bilgi edinme becerilerinin, okur-yazarlık öğreniminin oluşmasını ciddi şekilde olumsuz etkilemektedir. Dijital medya, çocukların

sayısal bilgiler içeren içeriklere karşı duyarlılıklarını yavaşlatmaktadır (Tuncer, 2010). Yapılan araştırmalara göre, teknolojik araçların fazla kullanımı çocukların iş birliği yapmaları ve paylaşma becerilerinin gelişimine engel olmakta, motivasyonlarını düşürmekte ve sorumluluk alma yeteneklerini etkilemektedir. Bu şekilde çocukların duygusal gelişimleri tehlike altına girmektedir (Arısoy, 2009).

Yapılan bu çalışma; ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin teknoloji kullanımlarına ilişkin alışkanlıklarının, teknoloji kullanımının çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkilerinin ve ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımları hakkındaki görüşlerinin tespit edilmesine olanak sağlamıştır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Amacı

Tanımlayıcı nitelikteki bu çalışmanın evrenini (n:240) İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesindeki bir ilkokulun tüm birinci sınıf öğrencilerinin ebeveynleri oluşturmuştur. Örneklem ise araştırmaya katılmayı kabul eden 151 veliden oluşmuştur. Uzman görüşleri ile araştırmacılar tarafından hazırlanan üç bölümden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini ve internet hakkındaki düşüncelerini belirlemek üzere 7 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde araştırmaya dahil olan birinci sınıf öğrencilerinin teknoloji kullanım sıklıklarını belirlemek üzere 4 sorudan oluşan teknoloji kullanım sıklığı ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 5'li likert tipinde tasarlanmıştır. Üçüncü bölümde ise araştırmaya dahil olan öğrencilerin teknoloji kullanım sıklığı ile ilgili ebeveyn görüşleri ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek 5'li likert tipinde 21 soru olacak şekilde tasarlanmıştır.

Araştırmanın amacı, ilköğretim birinci sınıf yaş grubu öğrencilerin teknoloji kullanımlarına ilişkin alışkanlıklarının fiziksel ve zihinsel gelişim özellikleri üzerindeki etkilerinin bilinmesi, ebeveynlerin bu konudaki görüşlerinin tespit edilmesi, çocukların internet kullanımının amaç ve sürelerini tespit etmek ve ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımı ile ilgili tutumlarını öğrenmektir.

2.2.Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma Aralık 2019-Mayıs 2020 tarihleri arasında, İstanbul ilinde Gaziosmanpaşa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bir ilköğretim okulunda yapılmıştır. İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin teknoloji kullanımlarına ilişkin alışkanlıklarının

gelişim özellikleri üzerindeki etkilerinin bilinmesi ve ebeveynlerinin bu konudaki görüşlerinin tespit edilmesi konusunda önem arz etmektedir. Amaç ebeveynlerin konuyla ilgili görüşlerini tespit ederek onlara ve konuyla ilgili eğitim paydaşlarına rehberlik ederek katkı sağlamasıdır.

2.3. Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini (n:240), İstanbul ilinde Gaziosmanpaşa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Küçükköy Yeni Mahallede bulunan bir ilkokulun tüm birinci sınıf öğrencilerinin ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu, araştırmaya katılmayı kabul eden 151 veli oluşturmaktadır.

2.4.Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları şunlardır:

1: Sosyo-demografik Özellikler

2: İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin ve Ebeveynlerinin Teknoloji Kullanım Sıklığı Ölçeği

3: İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Teknoloji Kullanımı ve Ebeveyn Görüşleri Ölçeği

2.5. Verilerin Toplanması

Veriler için, etik kurul ve kurum izni alındıktan sonra araştırmacılar tarafından anket formları hazırlandı. Araştırma yapılacak okulda anketler ebeveynlere dağıtılmak üzere sınıf öğretmenlerine araştırmacılar tarafından teslim edildi. Anketler ocak ayının ilk haftasında toplandı. Veriler Ocak 2020 ile Şubat 2020 tarihleri arasında SPSS programı aracılığı ile kayıt altına alınmış ve araştırmaya eklenmiştir.

2.6. Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 (Kaysville, Utah, USA) programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, standart sapma, medyan, frekans, yüzde, minimum, maksimum) kullanıldı. Nicel verilerin normal dağılıma uygunlukları Shapiro-Wilk testi ve grafiksel incelemeler ile sınanmıştır. Normal dağılım gösteren nicel değişkenlerin iki grup arası karşılaştırmalarında Student-t testi kullanıldı. Normal dağılım gösteren nicel değişkenlerin ikiden fazla grup arası karşılaştırmalarında Tek yönlü varyans analizi kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen nicel değişkenlerin ikiden fazla grup arası karşılaştırmalarında Kruskal-Wallis test kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

3.BULGULAR

Çalışma 05.01.2020-15.01.2020 tarihleri arasında, %76,2'si (n=115) kadın, %23,8'i (n=36) erkek toplam 151 olguyla yapılmıştır. Çalışmaya katılan ebeveynlerin %29,1'inin (n=44) yaşının 20-30 arasında, %55,6'sının (n=84) 30-40 arasında ve %15,2'sinin (n=23) 40'ın üzerinde olduğu

gözlenmiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin %34,4'ünün (n=52) ilkökul mezunu, %25,2'sinin (n=38) ortaokul, %25,8'inin (n=39) lise ve %14,6'sının (n=22) üniversite mezunu olduğu gözlenmiştir.

Tablo 1: Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

		n (%)
Yaş	20-30 yaş	44 (29,1)
	30-40 yaş	84 (55,6)
	>40 yaş	23 (15,2)
Cinsiyet	Kadın	115 (76,2)
	Erkek	36 (23,8)
Eğitim Durumu	İlkokul	52 (34,4)
	Ortaokul	38 (25,2)
	Lise	39 (25,8)
	Üniversite	22 (14,6)
Meslek	Ev Hanımı	98 (64,9)
	Memur	5 (3,3)
	Özel Sektör	23 (15,2)
	Serbest Meslek	25 (16,6)
Evde bilgisayar ve internet olma durumu	Var	102 (67,5)
	Yok	49 (32,5)
Çocukların internete giriş yaptığı yer	Tablet	41 (27,2)
	Telefon	100 (66,2)
	Bilgisayar	5 (3,3)
	Diğer	5 (3,3)
İnternet hakkındaki düşünceler	Mutlaka olmalı	15 (10,0)
	Olmalı	94 (62,7)
	Olmasa da olur	37 (24,7)
	Hiç olmamalı	4 (2,7)

Çalışmaya katılan ebeveynlerin %34,4'ünün (n=52) ilkökul mezunu, %25,2'sinin (n=38) ortaokul, %25,8'inin (n=39) lise ve %14,6'sının (n=22) üniversite mezunu olduğu gözlenmiştir.

Ebeveynlerin %64,9'unun (n=98) ev hanımı, %3,3'ünün (n=5) memur, %15,2'sinin (n=23) özel sektör çalışanı ve %16,6'sının (n=25) serbest meslek çalışanı olduğu gözlenmiştir. Ebeveynlerin %67,5'i (n=102) evde bilgisayar ve internet bağlantısının olduğunu belirtmiştir.

Ebeveynlerin %27,2'si (n=41) çocuklarının internete tableten girdiğini, %66,2'si (n=100) telefondan, %3,3'ü (n=5) bilgisayardan ve %3,3'ü (n=5) diğer yerlerden girdiğini belirtmiştir. Ebeveynlerin %10'u (n=15) internetin mutlaka olması gerektiğini, %62,7'sinin (n=94) olması gerektiğini, %24,7'si (n=37) olmasa da olacağını ve %2,7'si (n=4) hiç olmaması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 2: Çocukların ve Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Sıklıklarının Dağılımı

	Günde birkaç defa n (%)	Günde bir defa n (%)	Haftada birkaç defa n (%)	Haftada bir defa n (%)	Hiçbir zaman n (%)
Çocuğunuz evde ne sıklıkla bilgisayar/tablet kullanır	36 (23,8)	28 (18,5)	25 (16,6)	13 (8,6)	49 (32,5)
Çocuğunuz evde ne sıklıkla telefon kullanır	41 (27,2)	38 (25,2)	33 (21,9)	13 (8,6)	26 (17,2)
Siz evde ne sıklıkla bilgisayar/tablet kullanırsınız	33 (21,9)	13 (8,6)	16 (10,6)	14 (9,3)	75 (49,7)
Siz evde ne sıklıkla telefon kullanırsınız	80 (53,0)	23 (15,2)	14 (9,3)	7 (4,6)	27 (17,9)

Çalışmaya katılan ebeveynlerin %23,8'i (n=36) "Çocuğunuz evde ne sıklıkla bilgisayar/tablet kullanır?" ifadesine günde birkaç defa cevabını verirken, %18,5'i (n=28) günde bir defa, %16,6'sı (n=25) haftada birkaç defa, %8,6'sı (n=13) haftada bir defa ve %32,5'i (n=49) hiçbir zaman cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin %27,2'si (n=41) "Çocuğunuz evde ne sıklıkla telefon kullanır?" ifadesine günde birkaç defa cevabını verirken, %25,2'si (n=38) günde bir defa, %21,9'u (n=33) haftada birkaç defa, %8,6'sı (n=13) haftada bir defa ve %17,2'si (n=26) hiçbir zaman cevabını vermiştir. Çalışmaya

katılan ebeveynlerin %21,9'u (n=33) "Siz evde ne sıklıkla bilgisayar/tablet kullanır?" ifadesine günde birkaç defa cevabını verirken, %8,6'sı (n=13) günde bir defa, %10,6'sı (n=16) haftada birkaç defa, %9,3'ü (n=14) haftada bir defa ve %49,7'si (n=75) hiçbir zaman cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan ebeveynlerin %53'ü (n=80) "Siz evde ne sıklıkla telefon kullanır?" ifadesine günde birkaç defa cevabını verirken, %15,2'si (n=23) günde bir defa, %9,3'ü (n=14) haftada birkaç defa, %4,6'sı (n=7) haftada bir defa ve %17,9'u (n=27) hiçbir zaman cevabını vermiştir.

Tablo 3: Çocukların ve Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Dağılımı

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
1	Çocuklar kendi başına internet kullanabilir.	58 (38,4)	60 (39,7)	13 (8,6)	13 (8,6)	7 (4,6)
2	Çocuklar kendi kişisel telefonlarından internet kullanabilir.	61 (40,4)	63 (41,7)	10 (6,6)	12 (7,9)	5 (3,3)
3	Çocuklar sosyal ağ hesabı açıp, arkadaş edinebilirler.	88 (58,3)	46 (30,5)	8 (5,3)	5 (3,3)	4 (2,6)
4	İnternet çocukların boş vakitlerini değerlendirmek için olanaklar sunar.	52 (34,4)	42 (27,8)	28 (18,5)	25 (16,6)	4 (2,6)
5	Teknoloji firmaları çocukların zarar görmemesi için gerekli önlemler almaktadır.	63 (41,7)	42 (27,8)	22 (14,6)	15 (9,9)	9 (6)
6	Teknoloji firmaları çocukların fiziksel ve zihinsel sağlığını düşünmemektedir.	21 (13,9)	18 (11,9)	21 (13,9)	43 (28,5)	48 (31,8)
7	Devlet kurumları internet kullanan çocukların güvenliği için gerekli önlemleri almaktadır.	24 (15,9)	43 (28,5)	37 (24,5)	32 (21,2)	15 (9,9)
8	Çocukların internette cinsel içerikli fotoğraf, video, reklamlarla karşılaşmaları risklidir.	21 (13,9)	5 (3,3)	3 (2)	28 (18,5)	94 (62,3)
9	Çocukların internette kişisel bilgilerini paylaşması risklidir.	17 (11,3)	5 (3,3)	5 (3,3)	36 (23,8)	88 (58,3)
10	Çocuklar internet üzerinden arkadaş edinip, buluşabilir.	96 (63,6)	30 (19,9)	7 (4,6)	4 (2,6)	14 (9,3)
11	Çocuklar aile üyeleri ile vakit geçirmek yerine internette zaman harcamayı tercih eder.	37 (24,5)	37 (24,5)	8 (5,3)	44 (29,1)	25 (16,6)
12	Çocuklar yapmaktan hoşlandığı hobi ve ya dışarıda bir etkinlik yapmak yerine internette zaman geçirmeyi tercih eder.	33 (21,9)	47 (31,1)	14 (9,3)	34 (22,5)	23 (15,2)
13	Çocuklar arkadaşları ile birlikte vakit geçirmek yerine telefon ya da bilgisayarda zaman geçirmeyi tercih eder.	40 (26,5)	41 (27,2)	10 (6,6)	38 (25,2)	22 (14,6)
14	Teknolojik araç gereçlerin kullanımını eğitime katkı sağlar.	13 (8,6)	9 (6)	32 (21,2)	81 (53,6)	16 (10,6)
15	Teknolojik araç gereçler sınıfta öğretmenin rolünü azaltır.	21 (13,9)	51 (33,8)	36 (23,8)	32 (21,2)	11 (7,3)
16	Teknolojik araç gereçler sınıf etkinliklerini daha zevkli hale getirir.	12 (7,9)	23 (15,2)	35 (23,2)	54 (35,8)	27 (17,9)
17	Teknolojik araç gereçler eğitimde sınıf öğretmenini daha etkili kılar.	11 (7,3)	31 (20,5)	42 (27,8)	47 (31,1)	20 (13,2)
18	Teknolojik araç gereçler öğretmen-öğrenci etkileşimini azaltır.	23 (15,2)	37 (24,5)	39 (25,8)	40 (26,5)	12 (7,9)
19	Deneyimli öğretmenlerin nitelikli bir eğitim verebilmeleri için teknolojik araç gereçlere ihtiyacı yoktur.	14 (9,3)	43 (28,5)	32 (21,2)	38 (25,2)	24 (15,9)
20	Teknolojik araç gereçler çocuğun gelişimine olumlu katkı sağlar.	21 (13,9)	36 (23,8)	49 (32,5)	39 (25,8)	6 (4)
21	Teknolojik araç gereçler bilginin daha kalıcı olmasını sağlar.	23 (15,2)	38 (25,2)	41 (27,2)	41 (27,2)	8 (5,3)

Çalışmaya katılan ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği sorularına verdikleri cevapların dağılımı Tablo 3'te görülmektedir. Ölçeğe verilen cevaplardan 100 üzerinden toplam bir skor elde edilmesi düşünülmüştür. Elde edilen puan 0 ile

100 arasında değişmektedir. Anketteki S1, S2, S3, S4, S5, S7, S10, S15, S18 ve S19 ters kodlanarak bir puan elde edilmiştir. Puan 100 ne kadar yakın ise ebeveyn teknoloji kullanımına ilişkin görüşleri o düzeyde olumlu olarak saptanmıştır.

Tablo 4: Tanımlayıcı Özelliklere Göre Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği Toplamından Aldıkları Puanların Değerlendirilmesi

		Teknoloji Kullanım Puanı		Test Değeri
		Min-Maks (Medyan)	Ort±Ss	p
Yaş	20-30 yaş (n=44)	28,8-94,3 (66,9)	66,96±12,07	F:0,183
	30-40 yaş (n=84)	38,3-88,3 (69,3)	66,86±9,2	^a 0,833
	>40 yaş (n=23)	40,7-76,4 (68,1)	65,51±9,49	
Cinsiyet	Kadın (n=115)	28,8-94,3 (68,1)	66,79±10,19	t:0,232
	Erkek (n=36)	40,7-93,1 (68,7)	66,34±9,95	^b 0,817
Eğitim Durumu	İlkokul (n=52)	28,8-86 (65,7)	64,36±10,96	F:2,297
	Ortaokul (n=38)	50,2-88,3 (68,7)	67,25±8,96	^a 0,080
	Lise (n=39)	46,7-94,3 (69,3)	66,84±9,51	
	Üniversite (n=22)	51,4-93,1 (72,9)	70,91±9,98	
Meslek	Ev Hanımı (n=98)	28,8-94,3 (68,1)	66,55±10,27	χ^2 :3,571
	Memur (n=5)	40,7-77,6 (72,9)	66,9±14,94	^c 0,312
	Özel Sektör (n=23)	53,8-93,1 (69,3)	69,75±9,63	
	Serb. Meslek (n=25)	46,7-78,8 (65,7)	64,33±8,67	
Evde bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olma	Evet (n=102)	38,3-93,1 (69,3)	67,27±9,08	t:0,929
	Hayır (n=49)	28,8-94,3 (66,9)	65,47±11,97	^b 0,356
Çocukların internete giriş yaptığı yerler	Tablet (n=41)	50,2-88,3 (69,3)	68,21±7,37	χ^2 :2,016
	Telefon (n=100)	28,8-94,3 (68,7)	66,36±10,87	^c 0,569
	Bilgisayar (n=5)	40,7-72,9 (61)	60±12,97	
	Diğer (n=5)	61-86 (62,1)	67,38±10,53	
İnternet hakkındaki düşünceler	Mutlaka olmalı(n=15)	38,3-78,8 (66,9)	62,38±12,96	χ^2 :4,799
	Olmalı (n=94)	45,5-88,3 (68,1)	67,26±8,53	^c 0,187
	Olmasa da olur(n=37)	28,8-94,3 (70,5)	67,58±12,32	
	Hiç olmamalı (n=4)	51,4-65,7 (59,8)	59,17±6,19	

^aOneway ANOVA

^bStudent-t Test

^cKruskal Wallis Test

Yaşlara göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

Cinsiyetlere göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

Eğitim durumuna göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında

istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

Mesleklere göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

Evde bilgisayar ve internet bağlantısı olması durumuna göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

Çocukların internete girdikleri yere göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları İnternet hakkındaki düşüncelere göre ebeveynlerin Çocukların Teknoloji Kullanımları Ölçeği toplamından aldıkları

puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5: Ebeveynlerin ve Çocukların Evde Bilgisayar/Tablet Kullanma Sıklıklarının Değerlendirilmesi

		Ebeveynin evde bilgisayar/tablet kullanma sıklığı					Toplam n (%)
		Günde birkaç defa	Günde bir defa	Haftada birkaç defa	Haftada bir defa	Hiçbir zaman	
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Çocuğun evde bilgisayar/ tablet kullanma sıklığı	Günde birkaç defa	18 (11,9)	5 (3,3)	3 (2,0)	1 (0,7)	9 (6,0)	36 (23,8)
	Günde bir defa	5 (3,3)	4 (2,6)	4 (2,6)	2 (1,3)	13 (8,6)	28 (18,5)
	Haftada birkaç defa	6 (4,0)	2 (1,3)	5 (3,3)	5 (3,3)	7 (4,6)	25 (16,6)
	Haftada bir defa	3 (2,0)	1 (0,7)	2 (1,3)	3 (2,0)	4 (2,6)	13 (8,6)
	Hiçbir zaman	1 (0,7)	1 (0,7)	2 (1,3)	3 (2,0)	42 (27,8)	49 (32,5)
Toplam		33 (21,9)	13 (8,6)	16 (10,6)	14 (9,3)	75 (49,7)	151 (100)

Evde günde birkaç defa bilgisayar/ tablet kullanan 33 ebeveynin 18'inin çocuğunun da, günde birkaç defa bilgisayar/tablet kullandığı, günde bir defa kullanan 13 ebeveynin 4'ünün de günde bir defa kullandığı, haftada birkaç defa kullanan 16 ebeveynin 5'inin çocuğunun da

haftada birkaç defa kullandığı, haftada bir defa kullanan 14 ebeveynin 3'ünün çocuğunun da haftada bir defa kullandığı ve hiçbir zaman kullanmayan 75 ebeveynin 42'sinin çocuğunun da hiçbir zaman kullanmadığı gözlenmiştir.

Tablo 6: Ebeveynlerin ve Çocukların Evde Telefon Kullanma Sıklıklarının Değerlendirilmesi

		Ebeveynin evde telefon kullanma sıklığı					Toplam n (%)
		Günde birkaç defa	Günde bir defa	Haftada birkaç defa	Haftada bir defa	Hiçbir zaman	
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Çocuğun evde telefon kullanma sıklığı	Günde birkaç defa	27 (17,9)	7 (4,6)	0 (0,0)	3 (2,0)	4 (2,6)	41 (27,2)
	Günde bir defa	22 (14,6)	9 (6,0)	2 (1,3)	0 (0,0)	5 (3,3)	38 (25,2)
	Haftada birkaç defa	16 (10,6)	3 (2,0)	7 (4,6)	2 (1,3)	5 (3,3)	33 (21,9)
	Haftada bir defa	7 (4,6)	0 (0,0)	3 (2,0)	0 (0,0)	3 (2,0)	13 (8,6)
	Hiçbir zaman	8 (5,3)	4 (2,6)	2 (1,3)	2 (1,3)	10 (6,6)	26 (17,2)
Toplam		80 (53,0)	23 (15,2)	14 (9,3)	7 (4,6)	27 (17,9)	151 (100)

Evde günde birkaç defa telefon kullanan 80 ebeveynin 27'sinin çocuğunun da günde birkaç defa telefon kullandığı, günde bir defa kullanan 23 ebeveynin 9'unun da günde bir defa kullandığı, haftada birkaç defa kullanan 14 ebeveynin 7'sinin çocuğunun da haftada birkaç

4.TARTIŞMA

Araştırmada ilköğretim birinci sınıf düzeyinde eğitim alan öğrencilerin teknoloji kullanım sıklıkları ve teknoloji kullanımının çocuk sağlığı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Tüm dünyada hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, sıklıkla kullandığımız internet, günlük yaşantımızın vazgeçilmezleri arasında yer almaya başlamıştır. Günümüzde internet, kullanıcıların kolaylıkla ve hızlı bir şekilde bilgilerini, görüşlerini ifade ettikleri ve tüm dünyadaki kişilerle iletişim kurabildikleri sanal bir platform sağlamaktadır. Birçok ülke, okullarda dijital teknoloji kullanımını arttırmak, eğitimin her kademesinde teknolojinin tüm olanaklarından yararlanmak ve teknoloji okur-yazarlığını arttırmak için büyük bir çaba ile girişimlerde bulunmaktadır. Çocukları her yönüyle uzun süre etkileyen eğitim sürecinde teknolojinin etkisi büyük önem arz etmektedir. Bu durumda çocuklar teknolojiyle tanıştırılmalı, fakat teknolojinin yeterli ve doğru kullanımına önem verilmelidir. (Özcan, 2018).

Çocukların teknoloji kullanımına yönelik yapılan benzer çalışmalara göre, ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımları kavramına ilişkin ifadeleri incelendiğinde, ebeveynler, çocuklarının en sık kullandığı teknolojik ürünlerin sırasıyla televizyon, bilgisayar,

defa kullandığı, haftada bir defa kullanan 7 ebeveynin 3'ünün çocuğunun günde birkaç defa, 2'sinin çocuğunun haftada birkaç defa kullandığı ve hiçbir zaman kullanmayan 27 ebeveynin 10'unun çocuğunun da hiçbir zaman kullanmadığı gözlenmiştir.

telefon ve tablet olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte ebeveynlerin çocuklarının bu teknolojik ürünleri kullanırken en çok çizgi film izlediklerini, daha sonra sırasıyla, dijital oyunlar ve eğitsel oyunlar oynadıklarını, yaşlarına uygun çeşitli videolar izleyip ve şarkılar dinlediklerini ifade etmişlerdir (Bulut, 2018). Levin'in (2013) çalışmasına göre, çocukların çoğu uyku dışında en çok zamanını teknolojik herhangi bir ürünle meşgul olarak geçirdiğini belirtmiştir. Guernsey'in (2012) çalışmasında ise, sekiz yaşına gelene kadar çocukların %52 sinin akıllı telefon, tablet, bilgisayar vb. bir aracı kullandıklarını belirtmiştir. Küçük çocukların teknoloji kullanımları ile ilgili yapılan çalışma sayısı azdır. Yapmış olduğumuz çalışmada, ebeveynlerin %21,9'u günde birkaç defa bilgisayar/tablet kullanırken toplam çocukların %23,8'i günde birkaç defa bu teknolojik cihazları kullanmaktadır. Bu çalışmalar küçük çocukların teknoloji kullanımlarının olumsuz etkilerini ortaya koyarken; bazı çalışmalarda ise farklı temalar sunma ve zengin içerik çeşitliliği olmasından dolayı çocukların gelişimini olumlu yönde etkilediklerini ifade etmişlerdir (Nunez-Smith, Wolf, Huang, Emanuel, &Gross, 2008). Çalışmamızda, ebeveynlere sorduğumuz 'Teknolojik araç gereçler çocuğun gelişimine

olumlu katkı sağlar' sorusuna ebeveynlerin 39'u (25,8) katılırken, 36'sı (23,8) katılmadığını ifade etmiştir. Teknoloji, ebeveynlerin çoğunluğuna göre fayda sağlarken, kısmen fayda sağlamadığı da düşünülmektedir. Rideout ve Hamel' in (2006) yaptığı çalışmada ise, televizyon vb. araçları evlerinde daha çok seyreden çocukların; evlerinde daha az televizyon seyreden çocuklara göre okumayı daha geç öğrendiklerini ortaya koymuşlardır.

Ebeveynlerin "Teknoloji kullanımının çocuklarının fiziksel gelişimlerine yönelik etkisi" ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, ebeveynler çocukların teknoloji kullanımının, öğrenmelerini kolaylaştırdığını ve el-göz koordinasyonlarını güçlendirdiğinden dolayı fiziksel gelişimlerini olumlu yönde etkilediğini ifade ettikleri belirtilmiştir. Aynı süreçle ilgili bir diğer görüş ise, teknolojik ürünlerin kullanımının çocukların fiziksel gelişimleri üzerinde hareketsizliğe neden olduğu, agresif tutum ve davranışlar göstermelerine yol açtığı, çocukların tuvaletini uzun süre tutmak zorunda kaldıklarını, tembellik yapılmasına teşvik edildiği ve zihinsel durgunluğa sebep olduğu tespit edilmiştir (Bulut, 2018). Bu çalışmada ise ebeveynlerin 48'i (%31,8) teknoloji firmalarının çocukların fiziksel ve zihinsel sağlığını düşünmediğini savunmakta ve 43'ü (%28,5) devlet kurumlarının internet kullanan çocukların güvenliği için gerekli önlemleri almadığı düşüncesindedir.

Gacal'a (2005) göre, günümüzde teknolojiyle doğduğu andan beri çok fazla

karşılaşan çocukların teknolojik alet kullanım süreleri, yaşa ve ihtiyaçlara uygunluğu ve öğrenme ortamının, sosyal iletişimi ve iş birliğini engellemeyecek şekilde dizayn edilmesi ile birlikte çocuğun; sosyal, fiziksel, duygusal, psikomotor ve dil gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceğini ve öğrenmelerini kolaylaştıracağını belirtmiştir. Ancak hiçbir kısıtlama olmadan kullanıldığında çocukların gelişimlerinde olumsuz etkiler olacağı, sosyal, bilişsel, bedensel, dil ve zihinsel gelişimlerinde problemler yaratacağı düşünülmektedir. Bu problemlerden bazıları; öfke ve şiddet, asosyallik, içe kapanıklık, tembellik, yanlış davranışlar, arkadaş edinememe, teknoloji bağımlılığı, uyku problemleri, yemek bozukluğu, obezite, göz bozuklukları, zeka gelişiminde gerilik, konuşma bozukluğu, iletişim geriliği, dikkat dağınıklığı, dikkat süresinin kısılması, yaratıcılığın engellenmesi, odaklanamamaları, pratik düşünememe durumlarıdır. Tablet ve bilgisayar kullanımının sakıncaları incelendiğinde ise zamanının çoğunluğunu geçirme, içine kapanıklık, göz ve bedensel problemler, bağımlılık, yarışçılık, gösterişçilik gibi durumlar yer almaktadır (Yel ve Korhan, 2015). Yapılan bu çalışmada ebeveynlerin çoğunluğu çocuklarının hiçbir zaman telefon/tablet kullanmadığını ifade ederken, yine çoğunluğu çocuklarının günde birkaç defa telefon kullandıklarını belirtmişlerdir.

RTÜK'ün 2013 yılında yapmış olduğu "Türkiye'de Çocukların Medya Kullanma Alışkanlıkları Araştırması" raporuna bakıldığında, öğrencilerin %60,8'i internet,

%48,6'sı bilgisayar/tablet, %45'i cep telefonu ve %40,5'i ise televizyon kullanımı sırasıyla önem verdikleri kitle iletişim araçları olmuştur. Çocukların önem sıralamasında internet **birinci**, cep telefonu ise dördüncü sırada yer almıştır. Öğrencilerin iletişim araçlarına önem verme düzeyleri ile iletişim araçlarını kullanma düzeyleri arasında bir paralellik saptanmamış ve %45 oran ile cep telefonunu dördüncü sıraya yerleştirmişlerdir ve aynı zamanda en uzun zaman ayırdıkları iletişim aracı olmuştur (RTÜK, 2013). Türkiye İstatistik Kurumu (2013) tarafından yapılan çalışmada 6-10 yaş arasındaki çocukların cep telefonu kullanma yaşının 7 olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin yarısından fazlası evde internet ve bilgisayar bağlantısına sahip olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler en çok tablet, telefon ve bilgisayar üzerinden internete erişmektedir. Bunlar arasında öğrencilerin büyük çoğunluğunun internete en çok mobil aygıt üzerinden giriş yaptığı ortaya çıkmıştır. RTÜK tarafından yapılan çalışmanın bulgularına bakıldığında, çocukların %81,9 evdeki bilgisayardan, %30,5'i mobil aygıttan, %12,1'i ise diğer taşınabilir araçlardan internete erişim sağlamaktadır (RTÜK, 2013). Kaşıkçı ve diğerleri (2014)'nın çalışmasına bakıldığında genellikle kişisel bilgisayarlar ve dizüstü bilgisayarların internete erişim aracı olarak kullanıldığı görülmüştür. Benzer şekilde, telefon ile internete erişim %64,4, tablet ile erişim ise %36,6 olarak bulunmuştur (Turgut, 2016). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yapılan çalışmada ise internete bağlanma durumları, en çok evden erişim sağlayan kız öğrencilerde

%80,9; erkek öğrencilerde %68,8 olduğu görülmektedir (Yurttaş, 2013). TÜİK'in 2015-2019 yıllarındaki yapmış olduğu "Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" raporlarına bakıldığında, 16-74 yaş grubundaki bireylerin 2015'te internet ve bilgisayar kullanım oranı %55,9 iken, bu oran 2019'da %19,4 artarak %75,3'e yükselmiştir (TÜİK, 2015; TÜİK, 2019).

Katılımcıların büyük çoğunluğu, çocuğunun kendi başına internet kullanmasına ve çocuğun boş vakitlerini değerlendirmek için olanaklar sunduğuna katılmamaktadır. Yapılan diğer çalışmalarda öğrenciler interneti sıklıkla, ödev yapma, oyun oynama, video izleme, ders çalışma faaliyetlerinde bulunarak kullanmaktadır (Ogur vd., 2017; Aslan, 2016; Turgut, 2016; Kaşıkçı vd.; Karahisar, 2014; TÜİK, 2013; RTÜK, 2013; Özkan, 2010).

Çalışmada ebeveynlerin yarısından fazlası çocuklarının kendi adına sosyal ağ hesabı açıp arkadaş edinmelerini kesinlikle uygun bulmamaktadır. Bu çalışmayla örtüşen Aksoy (2019)'un çalışmasında da ebeveynlerin eğitim durumlarına göre çocuklarının internet faaliyetlerine izin verme görüşleri tespit edilmiş ve tüm eğitim seviyesindeki ebeveynlerin çoğunluğu (%40) asla izin vermemektedir (Aksoy, 2019). Eğitimde teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı, öğrencilerin bilgiye daha kolay ulaşımını ve kendi çabasıyla çalışmalarına ve öğrenimine fayda sağlamaktadır (Altun ve diğerleri., 2018).

Çalışmaya katılan ebeveynlere göre, teknolojik araç ve gereçler eğitime katkı sağlamaktadır.. Ebeveynlerin büyük çoğunluğu, teknolojik araç

ve gereçler için sınıf etkinliklerini daha zevkli hale getirdiği, öğretmenlerin rolünü ve öğretmen-öğrenci etkileşimini artırdığı konusunda görüş birliği sağlamıştır. Gür (2017)'ün çalışmasında elde edilen bulgulara göre ise, ebeveynlerin yarısından fazlası teknoloji yardımlı eğitimin çocuklarda bilgiye kolay ulaşabilme ve öğrencilerin derse odaklanması açısından etkili bir araç olduğu görüşünü dile getirmişlerdir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dijital teknolojideki gelişmelerin ve teknolojik ürünlere ait çalışmalarının devam edeceği açıktır. Teknolojik gelişmeler sürekli değişmekte olup etkileri kullanım türü, şekli, çeşidi, süresi ve sıklığıyla birlikte kullanan çocukların bireysel özelliklerine de bağlıdır. Çocukluk döneminde, etkili ve güvenli bir şekilde teknolojiyi kullanım becerisi tam olarak gelişmediği için çocukları internet ortamındaki çevrimiçi risklerden korumak, teknolojinin sunduğu sayısız olanaklardan etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlamak önem arz etmektedir. Bu nedenle çocukların etkili ve güvenli bir şekilde teknoloji kullanımları ile ilgili en başta devlet kurumlarına, okul yönetimlerine, öğretmenlere, toplum sağlığı merkezlerine (Aile hekimleri ve hemşirelerine), araştırmacılara, politika geliştiricilerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

Günümüzdeki çocuklar, kendi kişisel teknolojik ürünlerine sahip oldukları bir dönemde büyümektedirler; bu sebeple, ebeveynler çocukların yaşına, sağlık durumuna, karakterine ve gelişim seviyesine göre plan yaparak, çocuğun sağlıklı büyüme ve gelişmesi için dengeli beslenme, kaliteli uyku, yeterli

fiziksel aktivite ve olumlu sosyal etkileşim gibi esasları uygulayabilmesini ve bunlardan yararlanabilmesini sağlamak için çaba göstermelidirler. Sonuç olarak, teknoloji etkili ve amacına uygun olarak kullanıldığı takdirde çocukların yaşamlarını zenginleştirmekte, ufkunu genişleterek farklı yönleriyle bakabilmelerini sağlamaktadır. Buna karşın aşırı kullanımlarında da çocuklar üzerinde olumsuz birçok etkilerinin olduğu belirtilmiştir. Bu olumsuz etkileri en aza indirmek adına bu bölümde ilgili paydaşlara öneriler sunulmuştur.

- Çocukların güvenli bir şekilde teknolojiyi kullanmaları adına en önemli denetleyicilerden biri olan ebeveynlerin bu konuda farkındalıklarını arttırmaya yönelik çalışmalara önem verilmelidir. Bu bağlamda devlet kurumları, belediyeler, aile ve toplum sağlığı merkezleri, sivil toplum örgütleri tarafından konuyla ilgili iş birliği yapmak ve özellikle bilgisayar-internet gibi teknoloji ürünlerinin çocukların sağlığı üzerindeki etkilerine karşı güvenli kullanım önerileri sunmak amacıyla eğitim faaliyetleri düzenlenebilir.
- Teknolojiyi etkili ve güvenli kullanmak konusunda ilgili paydaşlar tarafından öğretmenlere, ebeveynlere ve öğrencilere seminerler, kurslar gibi çeşitli eğitim faaliyetlerinin düzenlemelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Çocukların ve ebeveynlerinin ilgisini çekecek şekilde, alanda uzman kişiler tarafından konuyla ilgili uyarıcı kısa metrajlı spot filmler ile farkındalık oluşturulabilir. Bu filmler okul ortamında veya medya yayın organları aracılığıyla ebeveynler ve çocuklara sunulabilir.

• Okul ortamlarında güvenli teknoloji kullanım alışkanlığını sağlamak için, ilköğretim eğitim müfredatına güvenli internet ve teknoloji eğitimi ile ilgili ders eklenmesi çocukların doğru teknoloji kullanımına katkı sağlayabilir. Bu derslerle çocukların bulunduğu ev ve okul ortamlarında teknoloji kullanımının ne kadar süre, nasıl ve ne amaçla kullanılacağı ile ilgili temel davranış biçimleri oluşturulabilir.

• Çocukların bilgisayar ve internet ortamlarında istenmeyen içeriklere maruz kalmalarına engellemek adına, ebeveynlere filtre programları kullanımını öğreterek, bu programları verimli bir şekilde kullanmaları sağlanabilir.

• Çocukların bilgisayar, telefon ve internet kullanımlarıyla ilgili karar veren ebeveynlerin (kullanım süresi, kullanım yeri, sınırlaması gibi) bu kararları alırken çocukları da bu sürece dahil etmeleri ve çocuklarıyla bu kararların önemiyle ilgili anlayabilecekleri şekilde konuşmalar yapılabilir.

• Sosyal medya platformlarına üye olan çocukların kişisel hesaplarında neler paylaştığını, kimleri arkadaş olarak eklediğini ve kişisel bilgilerini paylaşma durumunu ebeveynler tarafından sık aralıklarla kontrol edilmesi yararlı olabilir. Ayrıca ebeveynlerin çocuklarını birçok farklı alanlardaki (sportif, kültürel, sanatsal) etkinliklere teşvik etmesi ve kendilerinin de bu sürece dahil olması çocukların gereksiz bilgisayar, telefon veya internet kullanımlarını sınırlayabilir.

• Ebeveynler çocuklarının kötü alışkanlıklarını en aza indirmek, onların sağlığını, iyilik halini, sosyal/kişisel gelişimini ve akademik

performansını olumsuz yönde etkileyebilecek geleneksel ve yeni teknolojik cihaz kullanımıyla ilgili sorunların farkında olmakla birlikte, bunları ele almak için sağlık çalışanlarıyla iş birliği içinde bulunma gerekliliğini unutmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu B, Tuğrul B, Okulöncesi Çocukların EV Yaşantısındaki Teknolojik Etkileşimlerinin Bilgisayar Okuryazarlığı Becerileri Üzerindeki Etkisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2002, 23 :12- 21
- Aksoy,A. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Riskli İnternet Davranışları ve Güvenli İnternet Kullanımı Hakkında Öğrenci ve Ebeveyn Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Altun, T., Gülay, A. & Mazlum, P. B. S. (2018). İlk defa etkileşimli tahta kullanan öğretmenlerin algılarının incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18 (2), 634- 654.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 1(1), 55–67.
- Arnas, Y. A. (2005). 3-18 yaş grubu çocuk ve gençlerin interaktif iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4(4), 59–66.
- Bulut, A. (2018). Okul Öncesi Öğrencilerinin Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Alışkanlıklarının Gelişim Özellikleri Üzerindeki Etkileri. Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi. Cilt 1/Sayı 1, 2018, s. 63-66 (26.04.2020)
- Canberk, G. Ve Sağiroğlu, S. (2007). Çocukların ve Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Güvenliği. Politeknik Dergisi. 10,1. 33-39.
- Cömert, I. Ve Kayıran, S. (2010). Çocuk ve Ergenlerde İnternet Kullanımı. Çocuk Dergisi. 10(4), 166-170.
- Çelen, F., Çelik, A. Ve Seferoğlu, S. (2-4 Şubat 2011). Çocukların İnternet Kullanımları ve Onları Bekleyen Çevrim-İçi Riskler. Akademik Bilişim'11- XIII. Akademik Bilişim Konferansı. İnönü Üniversitesi. Malatya: 645-651.
- Demirel M, Yörük M, Özkan O, Çocuklar İçin Güvenli İnternet: Güvenli İnternet Hizmeti ve Ebeveyn Görüşleri Üzerine Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2012, Cilt: 4 Sayı: 7 :56-65
- Doğan S, Eğitim ve Öğretimde Teknolojinin Doğru Kullanımı ve 0-7 Yaş Çağındaki Çocuklarda Teknolojinin Etkisi, [Egitim_ve_Ogretimde_Teknolojinin_Dogru_K\[1139\].pdf](#), 25.03.2021
- Gacal, A. (2005). Okul Öncesi Çocukların Eğitimde Bilgisayar Kullanımı, Çoluk Çocuk Aylık Anne, Baba, Eğitimci Dergisi
- Gerzog, E. H. and Haugland, S. W. (1999). Web Sites Provide Unique Learning Opportunities For Young Children. Early Childhood Education Journal, 27 (2); 109-114.

- Guernsey, L. (2012). Screen time: How electronic media- from baby videos to educational software- affects your young child. New York, NY: Basic Books.
- Gür, D. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Ebeveynlerin Denetimleri ve Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Kaşıkcı, D., Çağıltay, K., Karakuş, T., Kurşun, E. Ve Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları ve Güvenli İnternet Kullanımı. Eğitim ve Bilim. 39. 171. 230-241.
- Kuzgun H, Özdiñç F, Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi/UUSBD 2017 10/Özel Sayı 2: 93-99
- Levin, D.E. (2013). Beyond remote controlled childhood: Teaching young children in the media age. Washington, D.C: National Association for the Education of Young Children.
- Mustafaoğlu R, Yasacı Z, Dijital Oyun Oynamanın Çocukların Ruhsal ve Fiziksel Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri, Bağımlılık Dergisi – Journal of Dependence | 2018; 19(3):51-58
- Nunez-Smith, M., Wolf, E., Huang, HM, Emanuel, DJ ve Gross, CP(2008).Medya ve çocuk ergen sağlığı:Sistematik bir inceleme.Washington, DC:Common Sense Media.
- Önür, N. (2013). Sosyal Medyanın Keşfedilen Toplumsallıklarında İnternet Bağımlısı Çocuklar, Çocuk ve Bilişim Dergisi, Risk Altında ve Korunması Gereken Çocuklar Serisi4, s:298,321.
- Özcan, F. (2018). Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocuklarda Teknoloji Kullanımı ve Sosyal Becerilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özkan, E. (2010). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Bilgisayar-İnternet Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi (Uşak İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (2013). 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Türkiye'de Çocukların Medya Kullanma Alışkanlıkları Araştırması. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Rideout, V.E. (2006). The media family: Electronic media in the lives of infants, toddlers and preschoolers and their parents.Menlo Park.
- Saltuk M, Erciyes C, Okul Öncesi Çocuklarda Teknoloji Kullanımına İlişkin

- Ebeveyn Tutumlarına Dair Bir Çalışma, e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi - eJNM ISSN: 2548-0200, May 2020 Volume 4 Issue 2, p.106-120
- Sarı, İ. (2013), Sanaldan Gerçeğe Sorunlar, Çözüm Önerileri ve İyi Uygulama Örnekleri, Çocuk ve Bilişim Dergisi, Risk Altında ve Korunması Gereken Çocuklar Serisi-4.
- Sayan, H. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. 21 Yüzyılda Eğitim ve Toplum. Cilt: 5, Sayı:13.
- Tuncer, N. (2010). Çocuk ve internet kullanımı. Türk Kütüphaneciliği, 14(2), 205-212.
- Turgut, E. (2016). Çocukların Mobil İnternet Deneyimleri: Kullanım, Risk Faktörleri ve Risklerle Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- TÜİK (2013). 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya, Sayı:15866-22/08/2013. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24862>, Erişim Tarihi: 28.04.2020.
- TÜİK (2019). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Sayı: 3057427/08/2019. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30574> Erişim Tarihi: 28.04.2020.
- Tüzün, Ü. (2002). Gelişen İletişim Araçlarının Çocuk Ve Gençlerin Etkileşimi Üzerine Etkisi. Düşünen Adam, 15(1), 46-5
- Yel, B. E. ve Korhan, O. (2015). Eğitsel Amaçlı Masaüstü/Dizüstü/Tablet Bilgisayar Kullanımında Öğrencilerin Kas İskelet Hareketleri ve Olası Kas İskelet Rahatsızlıkları. Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 3(3), OS:Ergonomi 2015, 631-638, 2015.
- Yenigil E, Güner P, Topakkaya Ö, Okul Öncesi Çocuklarda ve Ebeveynlerinde Teknolojik Cihaz Kullanımı, MKÜ Tıp Dergisi 2019; 10(36): 14-19
- Yurttaş, G. (2013). İnternet Kullanım Alışkanlıkları Açısından İlköğretim 5.-6.-7.-8. Sınıf Öğrencilerinin Durumu-İnternet Kullanımı ile İlgili Ailelerin Değerlendirmeleri. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Zehir K, Zehir H, Yalçın F, Yalçın M, Okul Öncesi Dönemde Çocukların Teknolojik Araç Kullanımı ve Ailelerin Bu Araçların Kullanımını Sınırlandırmada Kullandığı Stratejiler, Curr Res Educ (2019), 5(2) · 88-103
- Willis, S. and Tranter, B. (2006). Beyond The Digital Divide: İnternet Diffusion And İnequality İn Australia. Journal of Sociology, 42(1); 43-59.